СРПСКЕ НОВИНЕ

SERBIAN NEWSPAPER

ОРГАНИЗАЦИЈА СРПСКИХ ЧЕТНИКА „РАВНА ГОРА”

ОСНИВАЧ И ДОЖИВОТНИ УРЕДНИК ВОЈВ. ДОБРОСЛАВ ЈЕВЂЕВИЋ (1895-1962)

ГОДИНА LXXIV • Број 722 • Јул 2021. • Чикаго, САД • YEAR LXXVI • No. 722 • July 2021

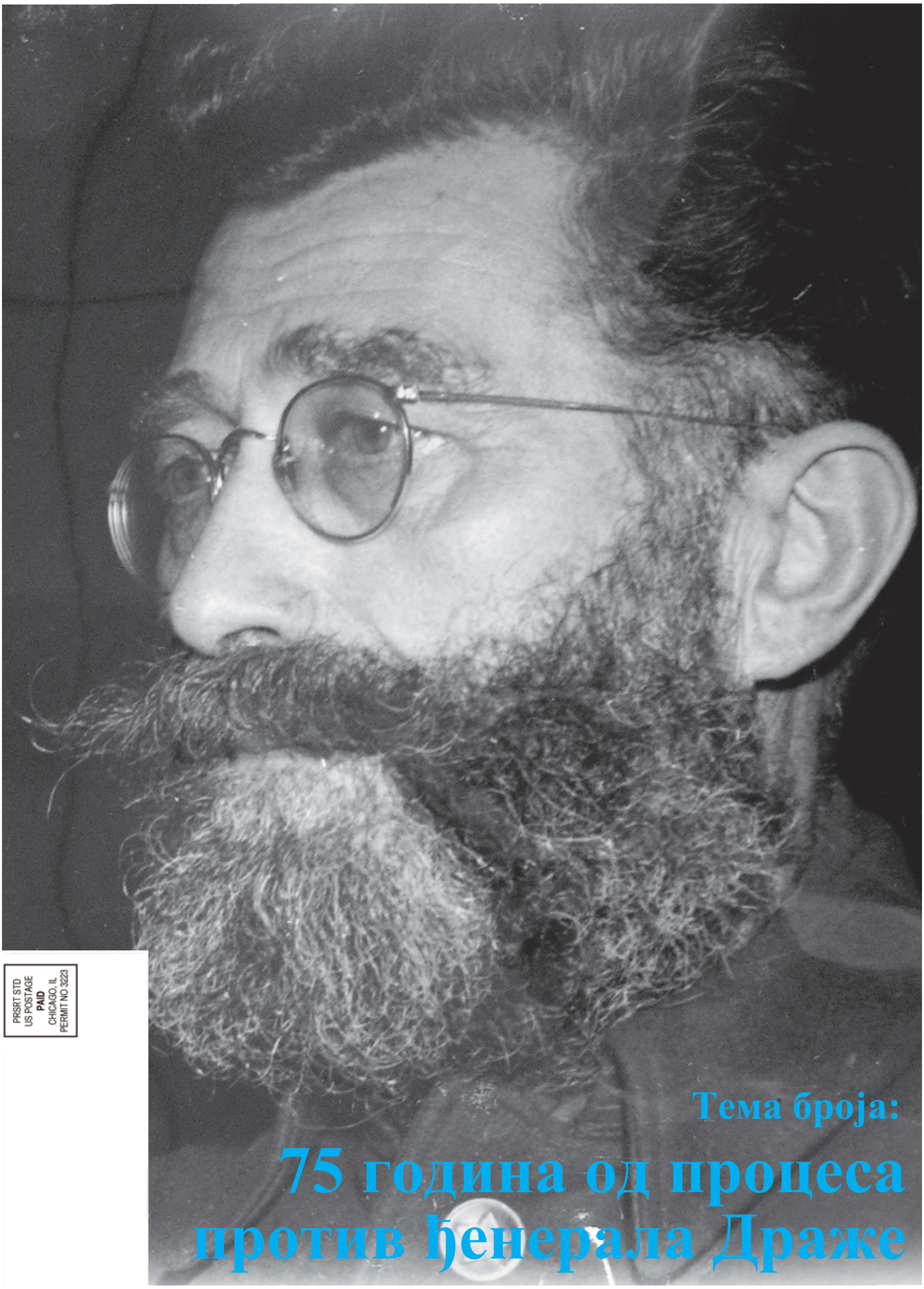

PRSRT STD
US POSTAGE
PAID
CHICAGO, IL
PERMIT NO 3223

Тема броја:

75 година од процеса против ђенерала Драже

УВОДНИ СТУБАЦ

СРБИН ДРАЖА

Чланак под овим насловом, војвода Доброслав Јевђевић написао је и објавио у "Српским новинама" пре око 70 година. Тај, и многе друге војводине чланке, сабрали смо у књигу "У служби српском народу - мемоарски и други записи", коју смо први пут објавили пре петнаестак година, а други пут ових дана.

Тај чланак доносимо и у овом броју "Српских новина". Поводи нису само формални: ново издање војводине књиге и годишњица стаљинистичког процеса у Београду.

Поводи су и суштинске природе.

Прво, факту који је навео војвода, да је Дража страдао зато што је био и остао Србин, нема се шта додати ни одузети. Да је пристао на оно што су велике силе тражиле од њега, Дража не би страдао. Србија и српски народ - свакако да, али он лично, могао је да се спасе.

Друго, сада је актуелна пресуда тзв. Хашког суда команданту Војске Републике Српске, генералу Ратку Младићу, којом је потврђена доживотна робија. Мада је у почетку био комуниста, Младић је постао прави српски официр. И опет, да је учинио оно што су од њега тражиле велике силе, ни он не би страдао. То би било на штету српског народа, али он је могао да се спасе.

На доживотну робију, тзв. Хашки суд осудио је и генерала Небојшу Павковића, начелника Генералштаба Војске Југославије током рата 1999. године. Кажу да је он у својој ћелији у Хагу држао Титову слику. Сведоци за ово су поуздани, а тако нешто може се закључити и из Павковићевих изјава.

Генерал Павковић се, као и генерал Младић и ђенерал Дража пре њега, такође борио за Србију и српски народ. И он је, попут Младића, у рат ушао као комуниста. Али, борио се против свега онога што су комунисти учинили, рачунајући ту и албанизацију Косова и Метохије. Јер, да комунисти нису забранили повратак Србима на Косово и Метохију, и да нису дозволили систематско усељавање Албанаца из Албаније, до рата 1999. не би ни дошло, из простог разлога што Албанци у овој српској области не би постали већина.

Пример са генералом Небојшом Павковићем показује колико опасна може бити комунистичка идеологија.

А сва три примера показују како је борба српског народа за људска права и слободе - практично непрестана.

Милослав Самарџић

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

НЕВИН ЧОВЈЕК КАДА ЈЕ ОСУЂЕН, КАО ДА ЈЕ ОСУЂЕНО ЦИЈЕЛО СЛОБОДАРСКО ЧОВЈЕЧАНСТВО

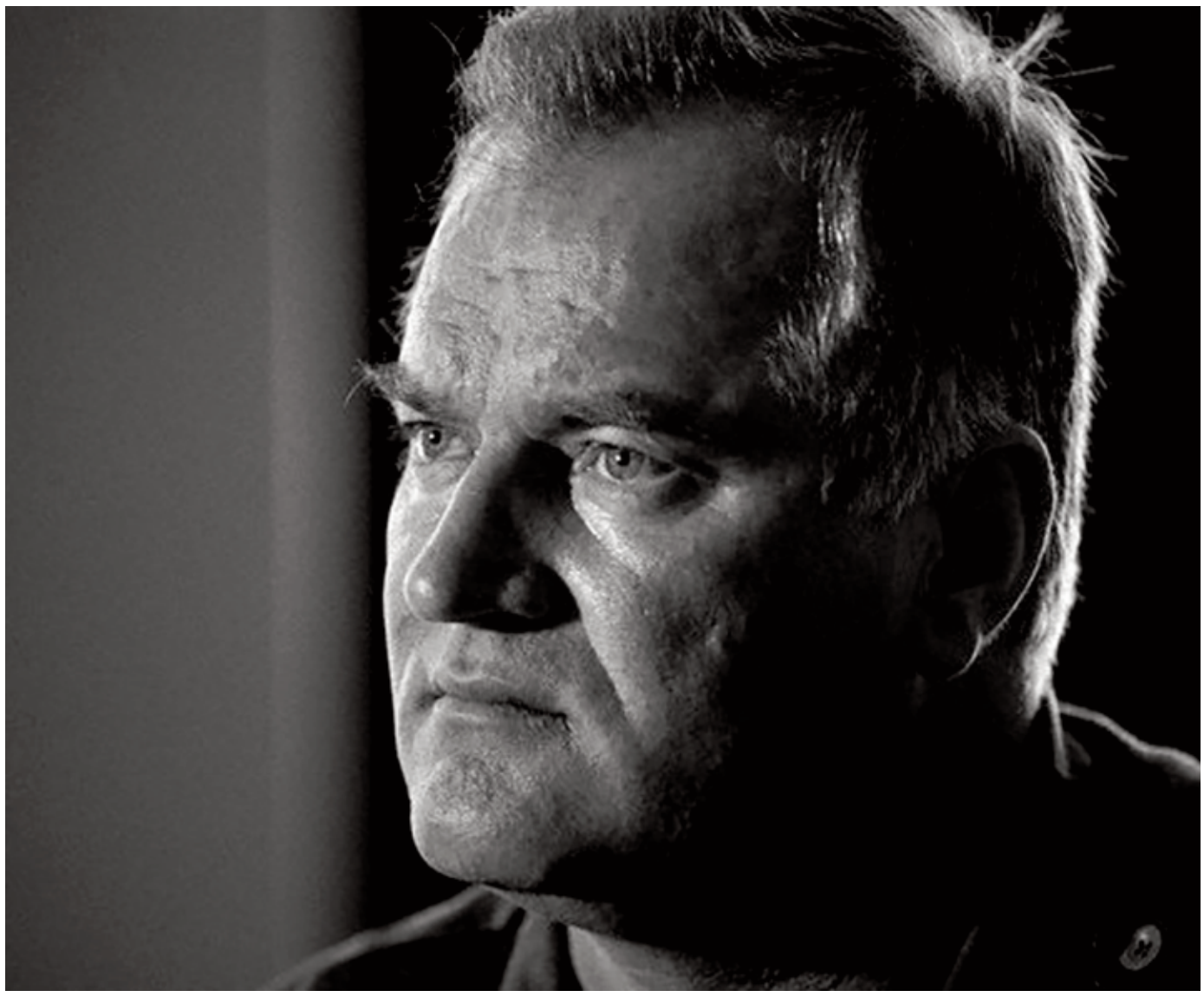

Пресуда генералу Ратку Младићу, коју је изрекао Хашки суд, једног дана ће осудити оне који су је донијели, али и оне који су стајали иза таквог политичког суда.

На нашим просторима дошло је до рата и злочин се починио на свим странама.

Покрет изражава искрено и дужно поштовање према свим невиним жртвама, којем год народу припадале.

Нажалост, земаљски суд неће казнити најодговорније за злочин против мира, неће казнити оне који политиком „завади па владај“ подстичу рат и злочине, и тако стварају услове да господаре не само нашим просторима. Све то не може ослободити наше народе од објективне кривице за рат. Сагледавајући истину о узроку и посљедицама рата, као и чињеницу коме је рат донио корист, због пресуде генералу Младићу, Бошњаци неће ликовати, а Срби неће очајавати. Све ће учинити да не понове грешку, у историји толико пута понављану, како не би упали за лукаву замку политике „завади па владај“. А циљ пресуде генералу је управо прављење дубљег раздора између два тако слична народа, како би они, странци, када им буде одговарало, изазвали рат и остварили своје интересе.

Вјерујемо да ће се генерал у затвору осјећати слободније од многих оних који стоје иза Хашког суда.

На нама, на српском народу је да носимо свијест да смо се први, и у једном времену, сами одупрли центру свјетске неправедне глобализације и да нас због тога тај центар кажњава, па и кроз Хашки суд.

Ту истину досљедно и поносно морамо преносити нашим потомцима и праведном човјечанству.

Бања Лука, 09.06.2021

Предсједник СНП – Избор је наш
Дане Чанковић

ПРЕТПЛАТА ЗА: „СРПСКЕ НОВИНЕ“
SUBSCRIPTION TO: “SERBIAN NEWSPAPER”
$30 USD годишња претплата / annual subscription
Прималац / Make check payable to: OSC Ravna Gora
Пошаљите претплату на / Mail your subscription to:
OSC Ravna Gora – Serbian Newspaper
P.O. Box 745, Grayslake, Illinois 60030-9998 U.S.A.
or paypal.me/srpskenovine
6 издања годишње на 16 страна / Published 6 times annually on 16 pages.
Можете послати прилоге на исту адресу / Donations can be sent to the same address.
Име/Name:_____
Адреса/Address:_____
Место/City:_____ **Држава/State:**_____
ЗИП/ZIP:_____ **Земља/Country:**_____
Е-пошта/Email:_____ **Тел/Tel.**_____
Мејл ‘’Српских новина’’: **srpskenovine@osc-ravnagora.com**

СРПСКЕ НОВИНЕ
SERBIAN NEWSPAPER
Гласило Организације српских четника „Равна Гора" Чикаго

Прилоге и претплату, тако да се као прималац означи "Organization of Serbian Chetniks", слати на адресу благајника:
OSC "Ravna Gora"
P.O. Box 745
Grayslake, Il. 60030-9998
U.S.A.
or paypal.me/srpskenovine

Електронска пошта:
srpskenovine@osc-ravnagora.com
Телефон:
1 847 951 9622
Председник Организације:
Драган Селаковић
Секретар Организације:
Душан Иванчевић

Уредник "Српских новина":
Милослав Самарџић
Администратор новина:
Никола Мандић ст.
Редакциони одбор:
Душан Иванчевић, Никола Мандић ст., Драган Селаковић, Милош Пушкар.

Сарадници:
Мр Драган Крсмановић, Ратко Лековић, Младомир Ћурчић, Ненад Јаковљевић, Милутин Велисављевић, Драган Топаловић.
Рукописи се не враћају.

Тема броја

75 година од суђења Дражи

Процес се одвијао по следећем сценарију: председник суда постави питање, а Дража има задатак да понови одговор који је унет у записник приликом ислеђивања у подрумима Озне

Током процеса у Дому гарде у Београду. Оптужени, на клупи коју су комунисти офарбали у црно, седе, с лева на десно: Дража, др Стеван Мољевић, др Ђуро Виловић, Раде Радић, пуковник Стеван Врањешевић, мајор Милош Глишић...

ПИШЕ: Милослав САМАРЦИЋ

Тешко да се може и замислити на какве су муке комунисти ставили свог највећег непријатеља. Један страни новинар, британски дописник "The Revue of World Affairs"-а, сазнао је нешто више о томе:

"Генерал је прво доведен у затвор у Београду. Спроведен је у собу за мучење Озне и тамо је држан 74 сата. Његови јауци су се чули у многим деловима зграде. Током тог `испитивања` потпредседник владе Едвард Кардељ је два пута посетио затвор...

Михаиловић се одупирао до последњег, неописивог мучења. Тада је проговорио. Однет је у своју ћелију го и непрепознатљив. Сада је под третманом за опоравак да би се појавио на суђењу. Речено му је, ако повуче једну реч од изјаве коју је дао, мучења ће се поновити."

Суђење је представљало копију познатих предратних московских процеса, на којима је Стаљин осудио готово све истакнуте совјетске вође. Процесе је пратила тиха ликвидација недужних грађана, као што су и у Србији комунисти највише убистава извршили без суђења.

Московски процеси одржавани су јавно, пред пуном судницом и страним новинарима, уз радио преносе. Сви оптужени говорили су против себе, мада није ни било могуће да су починили све те кривице. Штавише, били су то управо главни носиоци совјетског режима, попут Бухарина, за кога је Лењин говорио да је "будућност Совјета". Двадесетих и тридесетих година Бухарин је био водећи теоретичар марксизма и академик, комесар индустрије, члан Централног комитета Комунистичке партије, један од вођа Коминтерне, главни уредник листова "Правда" и "Известија", итд. Оптужен је да је побунио сељаке, спремао устанак против владајућег режима, затим да је био шпијун у корист Јапана, Немачке и Велике Британије, издајник "совјетске отаџбине"... Иако су све оптужбе биле лажне, Бухарин је изјавио:

"Понављам своја потписана признања: ми смо сви издајници своје совјетске отаџбине. Ми смо кулаке побунили. Ми смо спремали белогардејски устанак против вођства партије и против легалне совјетске власти. Слажем се с другом тужиоцем. Заслужио сам најстрашнију казну. Моји су злочини нечувени."

Пошто су мучења обухватала милионе, многи су ипак преживели. Један од њих је проф. др Владислав Вилхорски, који је сведочио:

"Своју жртву држе у истражној соби неколико дана. Не дозвољавају јој да заспи, храну узме, воде пије или чак из ћелије изађе, макар на минут један. Таква процедура трајала је најмање шест дана, без прекида. Сваки је морао да као кип стоји уза зид. Кад с ногу падне, или га несвест обори, поливају га хладном водом и тешким кундацима враћају на ноге. Ако је неспособан да на њима стоји, онда неко време усправно седи без повијања или сваког знака живота.

Шамарање, ударање и пљување у лице или уста, то су благи изрази њихове садистичке бестијалности. Теже падају удари по глави, а најтеже удари по гениталијама. Многи су већ првих дана покушали самоубиство, а многи се и обесили. Неки су на мукама издахнули. Тела мртвих остављали су у ћелијама, како би их други данима гледали и знали шта их очекује, ако не потпишу све што од њих траже..."

У бројним процесима вођеним против четника и српских првака после Другог светског рата, сви оптужени су, као и у московским процесима, говорили против себе

У студији "На страшном суду", предратни београдски адвокат и професор универзитета, др Радоје Вукчевић, наводи да је "Михаиловић на себи осећао и дејство неке тајанствене дроге, која је повећавала његову изобличеност на суђењу". Он претпоставља да је реч о "мескалину", коришћеном у нацистичким и совјетским концентрационим логорима и другим мучилиштима, а затим преноси како је швајцарски часопис "Нација" описао дејство ове дроге:

"Последице се изражавају у тоталној апатији и индиферентности, чак и у признању злочина, који нису никада извршени. Кад је било немогуће наморати политичке затворенике да говоре, Гестапо је приступао овом новом средству. Доза од 0,20 до 0,75 грама, према отпорности пацијента, једна инекција или прашак у кафи, вину, храни и сличном, стварају осећање блаженства, с извесним рефлексима, и у очима и у ушима. Пацијент почиње да губи снагу воље, а често тоне и у дубине највећег очаја. Не губи свест. На сва питања одговара отворено. Али он је у стању да оптужи и себе, јер је за то и припремљен. Уверен је да тим путем обезбеђује своју слободу...

Пацијент је индиферентан према свему и свачему. Али осећа страшан страх, који му из сваке сенке угрожава живот. Он даје сасвим нормалан утисак, али су му лице и очи донекле зажарени, подухли и надувени. На рукама се јављају љубичасто обојене пеге. Што се од њега тражи он то и ради. Има увек утисак да је под хипнозом. Хтео би да се брани. Зато се каткад јаве неки трзаји, или мали знаци отпора, пре одговора на питање. Осећа да је принуђен да каже ствари које не би рекао, кад би био у нормалном стању. Свестан је како је лако принудити га да каже и оно, што је у сукобу с његовом вољом."

У бројним процесима вођеним против четника и српских првака после Другог светског рата, сви оптужени су, као и у московским процесима, говорили против себе. Др

Радоје Вукчевић ипак уочава извесну разлику између оригинала и копије:

"Иако су све истражне тајне пренете из Москве у Београд, заједно са законима, методама и циљевима, оне ипак Дражу Михаиловића нису толико изобличиле да би његова личност потпуно нестала испод планине `кривица` које су му биле напаковане. Тако, упоређен са совјетским упокојеним маршалима, председницима интернационала, савезних република, совјетске владе, министрима или комесарима, амбасадорима и догматичарима, сведржиоцима или духовним и политичким вођама бољшевичке револуције - Дража Михаиловић личи на правог џина."

Атмосфера у којој је спреман процес није остављала ни трунке сумње у његов исход. "Исувише су крупни и страшни злочини издајника Драже Михаиловића према народима Југославије да би се могло или смело дискутовати о томе да ли је он крив или не", стајало је на насловној страни "Политике" од 5. априла 1946. године.

Сужањ Дража Михаиловић, који се појавио пред публиком у импровизованој судници у Дому гарде у Београду, у поређењу са генералом Дражом Михаиловићем из слободних српских шума и планина, био је друга особа: измученог лика, поднадуо, блед, остарео.

У самој судници владала је атмосфера линча. Публика је бирана тако пажљиво, да су дељене и улазнице, као за позоришну представу. Стенограм са првог дана суђења, 10. јуна 1946, бележи:

"Оптужене уводе у дворану. Први улази Драгољуб Дража Михаиловић у кога су упрте очи свих присутних. Публика дочекује оптужене пригушеним протестима и настаје жамор негодовања и мржње."

Али, попут злочинца из романа Достојевског, који се стално враћа на место злочина, па тако најзад бива откривен - и председник суда Михајло Ђорђевић и тужилац Милош Минић често су се враћали управо на оно што су желели да сакрију, на питање тортуре у истрази, откривајући тако подсвесно своју тајну.

Првог дана суђења читана је оптужница. Дража је први пут добио реч сутрадан, 11 . јуна. Само једном приликом Ђорђевић му је узастопно поставио четири питања о тортури у истрази: "Да вас и сад упитам, какав је поступак био према вама приликом давања исказа?" "Јесте ли били малтретирани, да или не?" "Да ли вам је неки исказ пре изнуђен?" "Да ли сте одбили драговољно или принудно?" (реч је о одбијању америчке правне помоћи). Ђорђевић је понављао иста питања, иако је сваки пут добијао жељени одговор: "Био је врло добар", "Не, никако", "Није", "Драговољно".

Ипак, када се Дража после трећег одговора тргао и додао: "Али само моје физичко стање било је такво..." - одмах је прекинут. После овога Ђорђевић није дао реч браниоцу др Драгићу Јоксимовићу, који је желео више података о Дражином стању. Јоксимовић је био упоран, па је заредом добио две усмене опомене, као и претњу да ће бити опоменут и записнички.

Процес се одвијао по следећем сценарију: председник суда постави питање, а Дража има задатак да понови одговор који је унет у записник приликом ислеђивања у подрумима Озне. То што је он наводно рекао истражницима, у свим тачкама се поклапало са будућом званичном историјом социјалистичке Југославије. Специјално, Дражино оптуживање својих сарадника било је повезано са суђењем великој групи тих сарадника, одржаним лета претходне године. Тада су истражници њима наредили да систематски оптужују свог команданта. Тај рецепт такође је преузет из Москве, јер су најубедљивије оптужбе из сопственог окружења.

Међутим, Дража је по правилу почињао да говори супротно од записника, односно, покушавао је да пружи заиста тачне одговоре. То је оно што га највише разликује од жртава московских процеса. И то је оно што је београдски процес учинило изузетним. Наиме, председник суда и тужилац нису имали модел који би опонашали, па су морали да импровизују. Приликом једне од првих импровизација реаговали су тако неспретно, да је у дијалогу који је уследио сценарио суђења јавно раскринкан. То је такође било 11. јуна. После једног у низу Дражиних одступања од записника сачињеног приликом ислеђивања, стенограм бележи:

"Минић: Друже председниче, примећујем да се садашњи одговори оптуженога не слажу са одговорима које је дао истражним властима.

Михаиловић: Има много ствари које ја тада нисам знао. Сада сам сазнао извесне ствари, а осим тога моје физичко стање било је онда много теже него сада.

Тужилац: О тим околностима ви сте одговарали последњих десет дана, када сте били доброг физичког стања.

Попут злочинца из романа Достојевског, који се стално враћа на место злочина, па тако најзад бива откривен - и председник суда Михајло Ђорђевић и тужилац Милош Минић често су се враћали управо на оно што су желели да сакрију, на питање тортуре у истрази, откривајући тако подсвесно своју тајну

Бранилац Никола Ђоновић: Овде има извесних неслагања између записника и овога што оптужени каже. Он каже да његово физичко стање онда није било добро. Сада његово нервно стање није чисто.

Ђорђевић: Налазите ли да има овде нечег неразумљивог?

Бранилац Ђоновић: Налазим да се неслагања имају тумачити због његовог нервног стања.

Председник опомиње оптуженог и одбрану да се не узрујавају.

Минић: Питам чиме одбрана констатује његово слабо нервно стање? Какво трвђење има за то?

Ђорђевић: Молим вас, нема никакве потребе за тим. То су питања која су пре почетка претреса објашњена. Стање оптуженога је нормално.

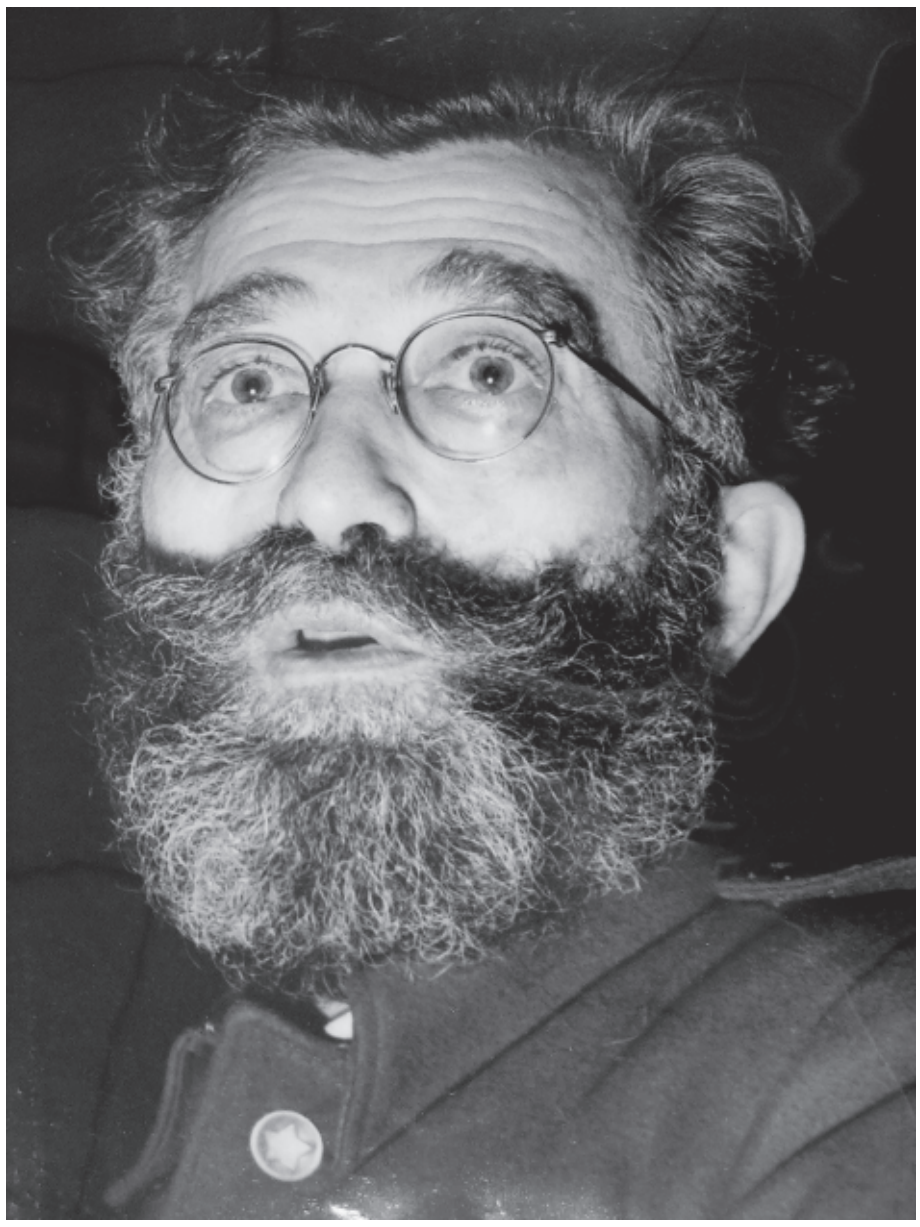

Дража током процеса

Михаиловић: Ја се осећам здрав, али сам заморен.

Ђорђевић: Јесте ли ви оптужени свесни?

Минић: Ја сам задовољан."

Рекавши да су "то питања која су пре почетка претреса објашњена", Ђорђевић је мислио на питања која је постављао о тортури у истрази и негативне одговоре које је добијао. Минић се изрекао да је Дража само последњих десет дана истраге био "доброг физичког стања", али је одбрани било очигледно да с њим нешто није у реду, тј. да је тортура учинила своје.

И у наставку процеса Ђорђевић и Минић су претећим тоном прекидали Дражино излагање, тражећи од њега да се врати на исказ који је током истраге унет у записник. У већини случајева он је на то пристајао. Али, стенограм бележи и доста примера када је упркос претњама остајао при своме.

Већином је, дакле, процес текао овако.

"Ђорђевић: Јесте ли ви издавали вашим одредима, уколико сте их имали, наређења за борбу против окупатора?

Михаиловић: Јесам.

Ђорђевић: Ја ћу вас подсетити опет на ваше исказе. У вези с тим питањем ви сте одговорили: `Одредима никада ни једним наређењем нисам наредио да раде против непријатеља, а моменат за устанак са свим снагама чекао сам докле не наступи повољна ситуација`. Да ли је истражна власт ово тачно унела или не?

Михаиловић: Унела је тачно, али доцније сам имао податке. По мом наређењу дошло је до напада на Горњи Милановац, Страгаре, Пожегу и Чачак.

Ђорђевић: Ми ћемо на то касније наићи.

Михаиловић: То су наређења за напад.

Ђорђевић: Све те ваше нападе оптужба вам ставља на терет и инкриминише јер су били уперени против партизана.

Михаиловић: То су напади против Немаца.

Ђорђевић: Ноторна је чињеница да су Пожегу освојили партизани.

Михаиловић: Ту је спор око тога.

Ђорђевић: Није спор око тога, то је чињеница. Уосталом хоћу да вас подсетим уколико сте заборавили. Дакле је ли тачно уписано да никада ни једним наређењем вашим одредима нисте издавали наређење да раде против непријатеља, а моменат за устанак сматрали сте да ће бити онда кад дође повољна ситуација?

Михаиловић. То је тачно уписано."

Ово је други пример:

"Ђорђевић: Ко је учествовао заједно са вашим људима у тој борби против 2. пролетерске дивизије?

Михаиловић: Ја нисам сматрао да су учествовали заједно са мном. Моје су се јединице борили на граничном фронту а уколико су биле потиснуте одступале су.

Ђорђевић: Подсећам вас да сте казали да је у истрази према вама лепо поступано и да сте исказе драговољно дали. Ви сте у истрази одговорили: `Бугарске јединице су учествовале али не знам у којој јачини`. Је ли тачно унето у записник?

Михаиловић: Тачно је."

Трећи пример:

"Ђорђевић: Како су се снабдевале муницијом и одакле четничке јединице?

Михаиловић: Ово је период после Прибоја (тј. после ослобођења Прибоја октобра 1943. године

- прим. аут), када смо имали милионе метака које смо запленили кад су Немци покушали да упале слагалиште приликом одступања.

Ђорђевић: Ја вас питам како су се четничке јединице снабдевале приликом операција против 2. и 5. дивизије?

Михаиловић: Муниције су имале довољно.

Ђорђевић: Подсетићу вас шта сте рекли у истрази: "Четничке јединице снабдевале су се муницијом из Ваљева и Чачка"... Је ли то тачно и без принуде уписано у записник?

Михаиловић: Тачно је и без принуде је уписано у записник."

Четврти пример:

"Ђорђевић: Да ли вам је познато ко је извршио убиство покојног Милана Благојевића?

Михаиловић: Знам да је окривљаван Вучко Игњатовић.

Ђорђевић: А ко је окривљавао Вучка Игњатовића?

Михаиловић: Партизани су окривљавали Игњатовића за то.

Ђорђевић: Јесте ли предузели нешто против Игњатовића?

Михаиловић: Сигурно да се испита прво шта је било.

Ђорђевић: А какви су резултати били?

Михаиловић: Не знам.

Ђорђевић: Подсетићу вас да сте у истрази мало друкчије рекли.

Михаиловић: Ја не мислим да мењам свој исказ, али ја кажем оно чега се сећам. Истрага мени истиче један моменат онда када сам био физички крајње изнурен. Онда сам се тако сећао. Доцније, имајући оптужницу, размишљао сам, мучио се да дознам и да реконструишем догађаје колико могу.

Ђорђевић: Рекли сте овако: `Чињеница је да сам слушао да је убиство извршио Игњатовић...`"

Било је и ситуација када Дража није ни знао шта су иследници уносили у записник. На пример:

"Ђорђевић: Ја ћу вас подсетити на ваш исказ како сте дали у истрази.

Михаиловић: Сада да ми се опрости, ја не могу да знам шта сам дао у свом исказу, мада сам дао што сам најбоље могао."

Други пример:

"Минић: Ви сте одговорили на то питање у записнику.

Михаиловић: Молим да ми се укаже на оно што сам казао у записник...

Минић: Сасвим природно, јер много је ствари и не можете да се сетите."

За питања којих није било у записнику из истраге, већ су на суду постављана први пут, сценарио је био следећи: Дража најпре да тачан одговор, а онда председник суда понови питање и Дража да одговор који комунисти траже. Протести одбране били су узалудни. На пример:

"Ђорђевић: Ко је први почео борбу?

Михаиловић: Ја сам почео први да се бијем са Немцима.

Ђорђевић: Конкретно ово: Јесу ли ваши четници пре почели борбу против окупатора?

Михаиловић: Може бити да су партизани почели први борбу. Колико је разлика, дан или два, то не знам.

Ђорђевић (диктира): Оптужени исказује: верује да су партизани отпочели борбу против окупатора први.

Бранилац Јоксимовић: Али верује да је разлика била дан или два.

Ђорђевић: Док ја испитујем оптуженика немојте да се обраћате."

Сутрадан, 12. јуна 1946, "Политика" је овај дијалог пренела на следећи начин: "Дража Михаиловић потврђује да су у Југославији партизани први почели борбу против окупатора, док су његове јединице нападале партизане, чак и под његовом непосредном командом".

То је била матрица извештавања за сву домаћу штампу.

Неки Дражини одговори изгледали су као да он смишљено, шифровано, поручује свету да је сурово мучен: "И иследник се мучио са мном по том питању", "Истрага мени истиче један моменат онда када сам био физички крајње изнурен", "Моје стање у погледу здравственом се поправило"...

Примери Дражиног држања у којима је он одолео притисцима, једноставно нису унети у објављене стенограме. На пример:
''Ђорђевић: Јесте ли ви, оптужени Михаиловићу, издали наређење 1. новембра (1941) својим командантима да се повуку са фронтова противу Немаца и да пређу у општи напад против партизана?
Михаиловић: Не, било је обратно.''

Тако је трећег дана суђења дошло до дијалога између Драже и Минића, који би се, посматран ван контекста, могао протумачити као брига џелата за здравље жртве. Али, контекст насилних промена Дражиних исказа открива да је овде реч о још једном сценарију. Наиме, Дражи је наређено да муке и изнуреност током истраге, које је истицао у свакој прилици, сада припише гладовању за време скривања претходне године. Тако, када је у једној прилици рекао: "И да сам знао ја не бих знао према стању и ономе што сам пропатио..." - Минић га је прекинуо питањем: "А шта сте пропатили?" "Глад", одговорио је Дража. Пошто је наставио да одговара кратко, само једном речју или са по неколико речи - што значи да је одговарао невољно - Минић је био принуђен да му постави још девет сличних питања, да би на крају закључио: "Добро, то је било 1945. године, после ослобођења". "Јесте", одговорио је Дража.

Овим су патње ограничене само на глад, боравак "напољу" и на 1945. годину. У стварности, када је о патњама пре заробљавања реч, за Дражу су најтежи били први месеци 1946. године, и то не због глади и боравка напољу, већ због пегавог тифуса.

Ипак, он је и даље наставио да шаље шифроване поруке. Већ следећег, четвртог дана суђења, када је упозорен да поново одговара супротно од онога што је наводно рекао у истрази, Дража саопштава реченицу која ће обићи свет:

"Код мене наступи моменат, кад сам преморен кажем: `Јесте`."

То што је говорио "јесте", када је желео да каже "није" - само је једна од анегдота које су у пола гласа кружиле Београдом. Фалсификовани стенограми са суђења, засновани на верзији догађаја исписаној у подрумима Озне, и силом наметнутој Дражи - ускоро односе убедљиву победу. Они постају званична и једина истина. Примери Дражиног држања у којима је он одолео притисцима, једноставно нису унети у објављене стенограме. Следе неки од тих примера.

"Ђорђевић: Да ли сте у августу месецу (1941) напали једну чету Ваљевског партизанског одреда у селу Планиници? И јесте ли ви лично руководили нападом против те партизанске чете Славковачке?

Михаиловић: Јесам.

Ђорђевић: Објасните нам како то? Нападате једну партизанску чету, вашег иначе савезника?

Михаиловић: Нисам их сматрао као савезника. Ја бих тада напао и моје рођене људе.

Ђорђевић: Кажите конкретно зашто сте напали партизане?

Михаиловић: Ја сам чувао села од пљачке, то ми је и учинило да имам упориште на Равној Гори. И пре те групе била је још једна позната група која је почела да пљачка...

Минић: Можете ли макар име једног сељака да наведете да су дошли и казали да је то банда?

Михаиловић: Ја не бих желео.

Минић: То је у вашем интересу.

Михаиловић: Ја не бих желео да таквим сељацима сада стварам тешкоће."

Други пример:

"Ђорђевић: Да ли сте у то време имали икакве везе са Недићем?

Михаиловић: Јесам добио на Равној Гори писмо, мислим од Живојина Ђурића, у коме ме у две-три речи позива: `Господине пуковниче, молим вас да дођете у Београд ради - мислим - разговора`.

Ђорђевић: Јесте ли послали делегацију?

Михаиловић: То није била делегација, него су послата два човека да виде шта хоће.

Ђорђевић: Јесу ли имали контакт са Недићем?

Михаиловић: Јесу, али никакав споразум.

Ђорђевић: Ја сам дужан у вашем интересу и у интересу материјалне истине да вам скренем пажњу да тужба предлаже за доказ читање записника саслушања Милана Недића, у коме дословно наводи тачке споразума који је постигнут између ваше делегације, коју сте послали, с једне стране, и Недића, с друге стране. И као што сте видели конкретно стоји да је тамо уговорена заједничка борба против партизана, давање новчане помоћи, одређивање официра за везу код вас и код Недића и да се после формирао заједнички оперативни план?

Михаиловић: Никада!

Ђорђевић: Ја вам предочавам постојање те изјаве Недићеве.

Михаиловић: Не, без обзира на његове изјаве."

Трећи пример:

"Ђорђевић: Јесте ли у то време (1942) имали везе са официрима

Др Драгић Јоксимовић, Дражин бранилац. Комунисти су га после процеса ухапсили. Није изашао жив из затвора

Недића, са командантима окружним, среским итд, јесте ли неке од тих официра ставили под вашу команду, какав је уопште био ваш однос према њима?

Михаиловић: Мој однос је био: бушити све редове Недића, добијати од њих што више, тако да на крају ја могу да кажем: Недић је мислио да има нешто војске, али није имао. Оне снаге које су биле на терену нису смеле ништа, оне су биле кажњаване врло строго, а ако нису слушале нас, те нису смеле ништа. Ми смо настојавали да их привучемо к себи, онако као што сте и ви доцније покушавали да привучете домобране и друге.

Четврти пример:

"Ђорђевић: Јесте ли ви, оптужени Михаиловићу, издали наређење 1. новембра (1941) својим командантима да се повуку са фронтова противу Немаца и да пређу у општи напад против партизана?

Михаиловић: Не, било је обратно."

Добро држање Дража је показао и у завршној речи, 10. јула 1946. године. На страшном суду једино тада није прекидан. Говорио је преко шест сати: од 17 часова до десет минута пред поноћ, уз само две паузе од по 15 минута.

На крају је рекао:

"Судбина је била немилосрдна према мени када ме је бацила у најтеже вихоре. Много сам хтео, много започео, али вихор светски, однео је мене и мој рад."

То су биле последње Дражине речи које је чуо ма ко сем џелата.

Симболика је, као и пуно тога на суђењу, пратила и његово убиство. Убили су га 17. јула, на дан када су Лењинови бољшевици 1918. године убили последњег руског цара, Николаја Романова.

Нове књиге

Мемоари војводе Јевђевића

У издању "Погледа", управо је објављено друго издање књиге четничког војводе Доброслава Јевђевића "У служби српском народу - мемоарски и други записи". Преносимо војводин чланак "Србин Дража"

Исмејавају нас српски душмани, што "стварамо легенду од једног потученог ђенерала"! Пре свега, Дража није потучен ђенерал у дословном војничком смислу те речи. Њега није оставила ни његова лична, ни командантска храброст, његова стратегија није тучена, као што ни победничке трупе нису биле супериорне његовим борбеним јединицама. Дражина катастрофа потпуно је изван оквира његовог деловања, последица више силе на светскополитичком плану и никаква одлука, никаква мера са Дражине стране не би је могла изменити. Никаква осим једне једине.

Та једина могућност била је у том, да Дража у целости прихвати савезничку политику оног трагичног момента, иако је та политика била потпуно опречна и интересима и расположењима српског народа. А показало се послератним догађајима, да је била штетна по цео свет.

Дража лично, и у таквом случају, имао је сва формална оправдања, да се повинује смерницама савезничке политике. Његова је армија била саставни део великог ратног апарата демократије и тотална стратегија је захтевала од свих чланова савезничког блока да све операције врше само у оквиру генералног ратног плана. Дража је то морао да учини као члан једне савезничке владе, која је маршира заједно са демократијама. Дражи је то била дужност и као ђенералу и војнику, јер је то од њега тражио његов врховни командант Краљ Петар.

Но Дража је одбио све те разлоге, јер пре него је био ђенерал, пре него је био министар, пре него је био политичар, Дража је био и остао Србин, а као Србин морао је радити само онако, како је ваистину и урадио.

А кад је дошло време да се, упркос правилном ставу и српског народа и његовог вође Драже, ради туђих погрешака излије на мученичку нацију препуна чаша жучи и чемера, Дражи се опет пружала могућност да исплива из несреће и сачува се за боље дане и мегдане. У овим несретним данима крајем 1944, када су и душмани и "пријатељи", као црни врани скочили на српски народ, знамо најбоље Војвода Момчило и ја и други четнички прваци, колико смо труда и мука уложили да убедимо Дражу како треба да се са војском извлачи из земље и креће ка Западу. Но све је било узалуд.

Као судбином вођени хероји античких грчких трагедија, Дража је свесно и отворених очију ишао у смрт, јер му је у души казивало вечно српско осећање, да је његова судбина везана за судбину српску, да је мора поделити са народом и постати жртвено јагње за срећу и напредак нових поколења.

Неки мудраци критиковали су Дражину тактику од слома па до хватања, други су се још више обарали на његово смирено, хришћанско држање на процесу. Ниједне фразе срачунате да се после штампа у школским уџбеницима, ниједног декламаторског геста, никаквог театралног узвика.

Као што су стотине хиљада наших сељака умирали тихо и нечујно, и Дража је пошао у смрт са оном дивном речи о светском вихору, који се игра људима - сламкама!

Вечна истина, да се величина људска испољава само у несрећи, присна је свакој српској души. Из тог сазнања никао је српски култ мучеништва и самопрегора, па кад државничку мудрост цара Душана и војне подвиге војводе Мишића буду бележиле само књиге ратне историје, последњи српски сељак носиће у души живу слику кнеза Лазара и ђенерала Драже.

Дража је дивно оличење специфичних српских расних врлина, као мало који од хероја српске епопеје, пример господског националног поноса кад разговара са препотентним Британцем, пример патријархалног кнежеског домаћина кад саборише са српским сељацима, мудрим и озбиљним као сенатори старог Рима. Пример српског витеза, који праштa у срећи и победи, пример оне српске фигуре, коју издељаше кроз векове тужне и узвишене мелодије српских гусала.

Тог и таквог Дражу нису нам могли узети црвени зликовци, који му скинуше главу, нису га могли унизити они што га издадоше у пресудном часу, али хоће да нам га отму и укаљају жалосни и заблудели Срби, који након његове мученичке смрти хоће од њега да створе Дражу Југословена.

Вечна истина, да се величина људска испољава само у несрећи, присна је свакој српској души. Из тог сазнања никао је српски култ мучеништва и самопрегора, па кад државничку мудрост цара Душана и војне подвиге војводе Мишића буду бележиле само књиге ратне историје, последњи српски сељак носиће у души живу слику кнеза Лазара и ђенерала Драже

За њих је српски устанак југословенски отпор, за њих је српска крв проливена од хрвата цемент заједнице са тим истим Хрватима.

За њих је српски рат са савезницима против хрватских нацифашиста "југословенски допринос демократији".

А кад врисне неки преостали српски борац изрешетан хрватским куршумима испаћен у хрватским тамницама, они му упиру прстом на Краљевску Југословенску Војску у отаџбини и на хрватску армију у тој војсци, као темељ политичког вјерују Србина ђенерала Драже!

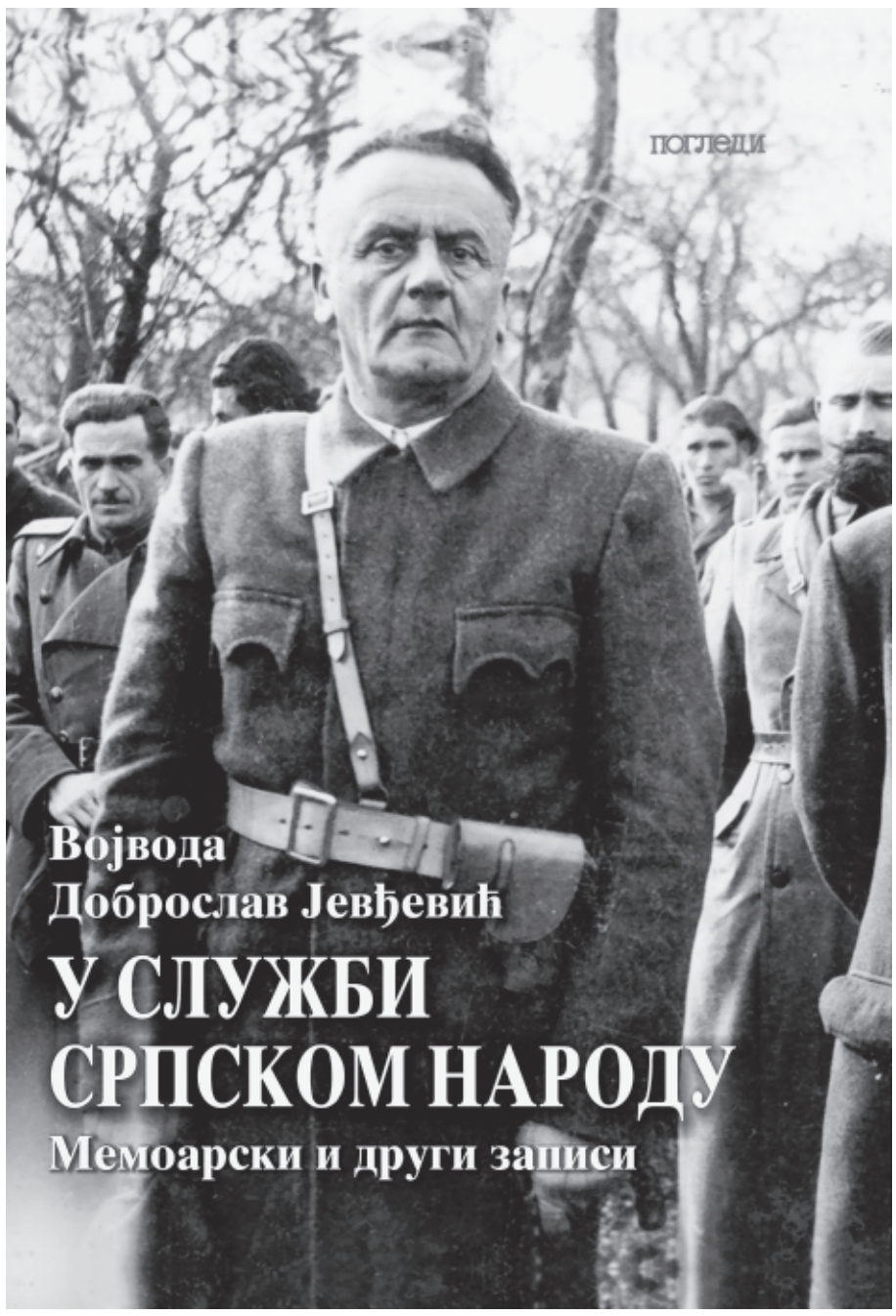

Дража је био за државу Југославију, иако никада није био Југословен, Срби су и сад уз одређене услове за јужнословенску федерацију, иако су мање Југословени него ли су икада били.

Дража је био официр Краљевине Југославије и министар Владе Краљевине Југославије.

Он је борбу против окупатора заметнуо пре неголи су почели хрватски покољи Срба, кад они, који су и наслуживали хрватске патолошке инстинкте, нису ни у сну могли предвидети да злочиначка психоза може завладати целим једним народом. Почињући борбу, он ју је сматрао једноставним продужењем наметнутог рата, не признајући никад срамну капитулацију, закључену од ђенерала Симовића.

Таква дефиниција његовог покрета давала му је право да се његови борци третирају од непријатеља као регуларна војска по међународним ратним прописима. Било је природно да у том часу Дража све југословенске војне обвезнике позива да врше своју дужност. Кад се нису одазвали, Дража их је, доследан свом принципу легитимистичком, стављао појединачно пред војни суд и лишавао чинова.

Настављао је рат против освајача и тражио да у њему учествују сви грађани државе. На његов позив, хрватски народ одговорио је организованим покољем Срба. Тим пропада први Дражин покушај да повеже Србе и Хрвате идејом заједничке државе и њене одбране. На његов позив није се одазвао један Хрват на десет Срба, један Хрват на стотину Срба, чак ни један Хрват на хиљаду Срба.

Настављајући борбу само са српским снагама, Дража је почео да осећа оно што је пророчки предвиђао у својим предратним извештајима ђенералштабу. Познавао је историју и могао је вековним утицајем немачке културе у Хрватској да разуме одсуство отпора према немачком освајачу.

Али како је могао протумачити да хрватски народ, стопроцентно политички организован на програму Сељачке странке, демократском, миротворном, хришћанском и словенском, да тај народ без иједног метка прихвати диктаторски, пагански, готски и разбојнички режим усташки!

Како је могао тумачити да тај народ неће да пуца ни против свог вековног непријатеља, Италије? Једино тим, да је свест о могућности коначног уништења главног непријатеља, Срба, потиснула из хрватске свести све друге осећаје.

Дража је то видео, али је имао пред собом велике циљеве, рат против Хитлера, уништење комунизма као главног противника и очување државних граница. Дража је за Краља бранио државу, а не југословенство. Војска је настављала понегде у званичним актима да се зове југословенском, иако су је

Војвода Јевђевић у ослобођеном Калиновику, испред споменика краљу Александру Првом Карађорђевићу. Споменик су касније уништили комунисти или усташе

сачињавали сами Срби, а Дража нити је могао, нити је хтео да током рата врши неке државноправне измене.

Дража је изјављивао да ће држава бити федеративна и да ће у њој и Срби и Хрвати и Словенци имати своје националне државе. Водећи рачуна о српским расположењима, он је установио три армије, не да доказује своје југословенство, него да Срби, проливајући крв у својој армији, не би свом краљу стварали морални капитал Југословенима, дајући и Хрватима могућност да се боре под својом заставом за заједнички идеал слободе и демократије.

Он је борбу против окупатора заметнуо пре неголи су почели хрватски покољи Срба, кад они, који су и наслуживали хрватске патолошке инстинкте, нису ни у сну могли предвидети да злочиначка психоза може завладати целим једним народом

Али, како је пропао први покушај да повеже Хрвате идејом одбране заједничке државе, тако је пропао и покушај да их веже на бази федеративних држава повезаних Круном.

Постојала је правно краљевска хрватска армија, али нису постојали краљевски хрватски војници. Кад је порастао број Хрвата, који су осећали да је Хитлер изгубио рат, то их није привлачило Дражи, него их одводило у комунистичке јединице, јер, ако је умирао српски непријатељ - Хитлер, рађао се нови српски непријатељ - Тито, а Хрватима је место са српским непријатељима.

Рат се све неповољније развија по нашу ствар, захваљујући највише слепилу савезника. 1944. већ мирише на катастрофу.

Дража ипак не одустаје од својих покушаја да повеже све националне снаге у Југославији. Ако је пропала идеја и јединствене и федеративне заједнице, Дража се нада да ће Хрвати, као хришћани и националисти, прихватити заједничку платформу антикомунистичке борбе.

Но и овај трећи српски и витешки Дражин покушај пропао је на антисрпском ставу свих Хрвата.

Сви врше пресију на Дражу да пожурује са стварањем антикомунистичког фронта. И један део савезника преко пуковника Мек Дауела и наши државници из Лондона, који су нас тако сакато заступали у свету.

Дража шаље депеше свим јединицама да се коректно поступа са хрватима, који нису крвавих руку и да се групише све у антикомунистички фронт. Но хрватска атавистичка мржња угушила је, како рекосмо, и тај покушај.

Српске снаге из Црне Горе и Херцеговине пробијају се ка Западу кроз линије десетоструко јачег непријатеља. Од Козаре до Саве хиљаде гину у страшним борбама. Команданти знају да у близини има и хрватских трупа, али, под утицајем те психозе о антикомунистичком фронту, не обезбеђују се од њих. Кад је битка била на врхунцу - хрватске снаге мучки ударају у бок и кољу и убијају. И хиљаде рањеника плаћају главама и цвет српских старешина са војводама Павлом и Баћовићем.

Војвода Ђујић се кроз пет партизанских дивизија пробија ка Словенији. И он слуша приче о антикомунистичком фронту и мисли да је у Хрвата остало још нешто човечанског и шаље кроз њихову територију неколико стотина тешких рањеника, које прате органи Црвеног крста. Кад је дивизија испливала из крви у Приморје, ниједног рањеника није било, све су их поклали на носилима хрватски домобрани и усташе код Костајнице.

Љотићевци певају југословенску песму бесловесну и крећу преко Загреба ка Словенији. Хрватски њихов савезник хвата им педесет и два официра и кује их до последњег на загребачкој станици. Све је у замаху покоља Срба.

А где је у то доба та хрватска армија! На Божић 1944. стигао је код мене њен командант Матија Парац. Од армије имао је једно коферче са ђенералском шајкачом и шифру за депеше. Требало му је набавити војнике за армију. Три, четири официра, по рођењу Хрвата, сакупили су му из љотићевских јединица.

Хрватске домобранске и усташке масе ваљале су се ка Западу. Стотине хиљада!

Говорили су им: Чека вас ропство код савезника или смрт код Тита. Приступите нашој армији, бићете спашени и једног и другог. Људи су их тупо гледали, па продужавали ка Западу или се враћали Титу у саставу комплетних пукова и чета, са потпуним наоружањем, да би се истога дана појавили у борби против српских четника и касапили српски народ. Три стотине претпоставило је хрватску армију повезану са Србима, ропству и смрти. Три стотине од триста хиљада!

Чим смо стигли у британске логоре, њихов је први колективни протест био што се над логором вије српска застава и тражили су да их пребаце у немачке СС логоре.

Тако су се завршили Дражини покушаји, не да Србе окрене југословенству, него да покуша одржати идеју какве било заједнице на бившем територију Југославије између Срба и њихових суседа Хрвата.

Сад спекуланти, туђе слуге и српски отпадници желе да те покушаје представе као дражино југословенство. Већ десет година трубе о томе, терају крв стида у образе српских Дражиних бораца, називају се југословенским именом, и у име мртвог српског хероја Драже позивају на братимљење са Хрватима и разарање свих његових идеала.

Рат се све неповољније развија по нашу ствар, захваљујући највише слепилу савезника. 1944. већ мирише на катастрофу

Какав је резултат њихових напора, након десет година профанисања и каљања српских идеала, за љубав хрватског братства!

У целој емиграцији, све што је хрватско, дефинитивно је нагласило да не жели никакву заједницу са Србима.

Остало је под плаштом покрета "Збор" још неколико политичких трговаца, који су покренули и свој лист хрватски са југословенском тенденцијом.

Баш сад, кад ми сви Срби, без разлике, у дубоком болу и са пуним пијететом стојимо погружени пред жртвом Србина Драже - тај хрватски лист југословенске оријентације, једини у свету, написао је о Дражи дословно: да је по памети бедан, по политичким способностима неписмен, по војничком знању ништавило, по човечанству кољач и насилник.

То је дар браће хрватске о десетој годишњици Дражине смрти.

И нек разгуба губа сваког, кога је српска мајка српским млеком задојила, ако и даље настави срљати у ту моралну и националну кањугу, која се зове југословенски фронт.

Благо томе ко довијек живи!

Имао се рашта и родити. - Његош.

Снима се...

Први четнички играни филм

У продукцији "Погледа", у току је рад на првом четничком дугометражном играном филму. Снимљен је тизер и у току су пробе за главно снимање, заказано за септембар

После преко 600 партизанских играних филмова, и ко зна колико ТВ серија, почетком 2022. године биће завршен први четнички филм, под називом "Опкољени". Разуме се, два четничка филма снимљена су током рата, у Америци и Британији. Али, када је реч о бившој Југославији и Србији - ни један.

Истовремено, "Опкољени" ће бити први ратни филм из Другог светског рата - такође у бившој Југославији, као и у Србији - заснован на истинитим догађајима. Јер, сви партизански филмови су лаж запакована у уметничку форму. И тамо где се наслов тих филмова односи на стваран догађај, попут, рецимо, "Битке на Неретви", ти догађаји су у филму извртнути до апсурда.

Радња филма "Опкољени" одиграва се у Србији, у јесен 1942. године. Бројне есесовске јединице претресају терен у потрази за четницима. Четници примењују герилску тактику: Растурају се у мање формације и одлазе дубље у планине. Међутим, уз помоћ једног издајника, одред од 200 есесоваца сазнаје где се налази поручник Никола Калабић, командант Горске краљеве гарде, са још тројицом четника. Креће потера и четници су опкољени.

Калабићев четник који је пратио издајника трчи у покушају да доведе појачање, а други четник креће за Немцима, покушавајући да помогне Калабићу.

Недићева Специјална полиција одводи део Калабићеве породице у логор, док им његов дванаестогодишњи син, као и супруга, беже.

Немци позивају Калабића на предају, обећавајући војнички третман у заробљеништву, али, он зна да су његовог оца, потпуковника Милана Калабића, недавно свирепо мучили и убили.

Да ли ће појачање Калабићу стићи на време? Да ли постоји излаз када 200 војника опколе њих четворицу? Како сачувати присебност у таквој ситуацији?

Тизер филма, у трајању од 4,5 минута, објављен је на Јутјуб каналу "Погледи". Током прва два дана, био је међу најгледанијима у Србији, а током наредних десетак дана достигао је гледаност од 150.000.

Тако је овај тизер, а и сама најава филма, на сајту https://film-nikolakalabic.com/, изазвао велику пажњу медија у Србији, као и у окружењу.

Реакције у Србији, Републици Српској и Црној Гори већином су позитивне.

Мањинска реакција у Србији, као и апсолутно већинска реакција у Босни и Херцеговини (Сарајеву) и Хрватској, иде на то да филм представља "ревизију историје", "фалсификовање историјских догађаја", "четничку пропаганду", и сл, додајући како је немогуће да су се 1942. године четници борили против Немаца, већ да су, у ствари, они тада "заједно пили рујно вино и јели јагњетину".

Када кажу "ревизија историје", сви ови критичари заправо мисле на комунистичку пропаганду. За њих та пропаганда представља историју, и то историју која се нипошто не сме мењати (за разлику од других историјских периода, где историчари стално долазе до нових сазнања).

Догађај који се описује у филму приказан је и у документарцу "Никола Калабић", а да се заиста одиграо, то поткрепљују немачка, недићевска и четничка документа.

Филм се снима захваљујући подршци Зорана и Маје Ћирковић, српских бизнисмена из Чешке.

Глумачка подела

Улоге у филму тумаче: Борко Брајовић – Никола Калабић, Саша Станковић – капетан, Мирослав Хуђец – Калабићев пратилац Благоје, Никола Бијанић – Калабићев пратилац пушкомитраљезац Јован, Предраг Васовић – потпоручник Живорад Мишић. Александар Јеленић – наредник Раде, Предраг Јовановић – четник Раде, Милић Јовановић – улични продавац, Мина Стојковић – Борка Калабић, Ђорђе Ђоковић – немачки агент, итд.

Екипа филма

Сценарио и режија: Милослав Самарџић
Асистент режије: Милић Јовановић
Директор фотографије: мр Бојан Крстић
Продуцент: Милисав Чумић
Сниматељ: Алимпије Алимпић (Камера за филм: ARRI ALEXA; Камера за промо видео: Canon C200)
Расвета: Иван Амић
Војни консултант: пуковник мр Драган Крсмановић
Музика и тонска обрада: Добрица Андрић
Опрема за снимање: Фикус Филм
Организатор снимања: Предраг Васовић
Костимограф: Петар Миладиновић
Оружје и ефекти: ‘‘Степски соко”, Мачкат
Званични фотограф филма: Вања Панић
Смештај и кетеринг: Етно село ”Рајски конаци”, Леушићи, Равна Гора

Сцене из тизера за филм "Опкољени"

Нове књиге

Јунак са Мотајице

Историчар Верољуб Малетић, наш вредни сарадник из Србца у Републици Српској, управо је објавио књигу Вељи Врачевићу, последњем команданту штабне чете Мотајичке четничке бригаде. Преносимо делове из те књиге, у одабиру аутора

Сазнајући да се близу његове куће налазе партизани, Вељо 16.12.1944., не чекајући појачање напада партизански положај само са једним саборцем, Остојом Живанићем. Том приликом он бива тешко рањен, али Остоја, такође рањен, али лакше, успијева да га извуче. Послије тога Вељо ће провести преко 30 дана скривен у бункеру у коме су га лијечили. Након тога пребацују га до његове куће, гдје су га скривали све до 15.2.1945. године, када је први пут изашао напоље. Био је видно ослабио, једва се кретао. Партизани су га тражили свугдје, знајући да је тешко рањен и да не може да се креће, али ником није пало на памет да би се он усудио скривати код сопствене куће, која је толико пута била на удару партизанима.

Доласком српских јединица, у априлу мјесецу, партизани су се повукли, а Вељо се на Дражин позив, иако недовољно опорављен, у пратњи Драгутина Живанића и сестре Наде упутио на састанак на брдо звано Пањевине. Ту се срео са Дражом и око пола сата причао насамо са њим. Ни његовој сестри, која је све то посматрала, није познато о чему су разговарали, али послије одласка Врховне команде и српских јединица, Владо Винчић долази по још увијек недовољно опорављеног Вељу и одводи га са собом, постављајући га за командира штабне чете Мотајичке четничке бригаде, односно своје пратеће чете.

...

Према казивању Вељине сестре Наде, која је тада била у логору скупа са осталим укућанима, о Вељиној погибији су јој људи испричали следеће:

„Вељо је погинуо 1947. на светог Симеуна. Ми смо тада још увијек били у логору. Вељо кад се предао, са собом је имао само пиштољ који је дао Влајки, кога је послао да оде стрицу Томи и Жарку Стојчићу да их зовне да дођу. И да доведу Славка Миланковића, па да се он преда. А Влајко није отишао никоме од њих већ је отишао правац герилцима који су били у школи и њима рекао.

Породица Врачевић је трагичан примјер српске домаћинске куће, која је поштујући традицију и заклетву дату Краљу и Отаџбини дала свјесну жртву у рату, за слободу свог народа, а онда још више пострадала у миру од „ослободилаца“

Тај Влајко се презивао Попадић, његовој кући је дошао и јавио се. То је сад пусто кућиште. Исте године је, тај Влајко, добио рак на мјесту гдје припасо Вељин пиштољ и умро је у току те године. Има Бога. Причали су нам да је Вељо рекао да ће се предати или убити, само да се ми вратимо кући. Остао је сам био. Хтио је да се преда, али онај Миланковић, Стојанов ћаћа је требао отићи јавити да Вељо хоће да се преда, да наиђе крај Славка, стрица Томе и да иду у општину. Ал тај Миланковић је њих задржавао, де сједите, попијте кафу, ракију и све тако док нису стигли герилци и ухватили га. Одвели су га крај Попадића кућа и убили на Зеленицима, изнад Трстенаца, Корова. Сви су до тада већ били ухваћени, он је сам остао. Кад су га гонили да га убију, голог су га скинули. Чак сам послије видјела његове хлаче на Живку Јевтићу из Мишковаца. Ми смо послије тога још мјесец дана били у логору и тек су нас онда пустили кући.“

Велимир Вељa Врачевић – Тута, последњи командир штабне чете Мотајичке четничке бригаде остао је вјеран заклетви и дао је свој млади живот за Краља и Отаџбину, за слободу свог српског народа.

Нада је послије доласка из логора отишла у иловску цркву на Смедерево да свештеник кришом одслужи опјело за њену браћу Јову и Вељу. Исто тако је и седмодневни и четрдесетоднвни парастос за њих двојицу одслужен у иловској цркви.

...

Породица Врачевић је трагичан примјер српске домаћинске куће, која је поштујући традицију и заклетву дату Краљу и Отаџбини дала свјесну жртву у рату, за слободу свог народа, а онда још више пострадала у миру од „ослободилаца“, односно комунистичких власти.

Један брат, Јово, гине у борби против усташа, други брат, Вељо, гине од комунистичких герилаца, трећи брат, Новак, умире од последица комунистичког батињања, четврти брат – Жарко, након силних прогона морао је побјећи од своје куће у Србију, а њихов отац Саво, умире 1982., када је видио како су комунистички зликовци полупали крстове на споменицима његових синова Вење и Јове. Савина жена Цвијета је примјер праве српске мајке, која је у свим невољама чувала своје дјецу, трпила комунистичке прогоне, батињања и у свему томе сачувала достојанство. За Савину и Цвијетину ћерку Наду читав живот, од избијања рата, па до данас, је био борба да сачува браћу, а послије њихове смрти да сачува успомену на њих и да докаже истину. Иако је и сама доживјела стравичне прогоне од стране комуниста, о чему ћемо детаљније сазнати у њеној исповјести, у трећем дијелу књиге, иако је морала отићи у Хрватску на посао, јер за њу овдје није било мјеста, иако је у овом рату морала напустити Ријеку у којој је радила, она није посустала. Сачувала је оригинална ратна документа свог брата Вење и наставила да се бори за истину и правду, како о својој браћи, тако и о свим палим јунацима који су били вјерни Краљу и Отаџбини. Нису је спутале ни болест, ни године. Такву љубав може да има само сестра према браћи.

Нажалост, породица Врачевић је само једна од многих српских породица које су овако пострадале од стране комунистичких власти.

Комбинација оригиналних докумената и сведочења актера

У својој новој књизи, Верољуб Малетић сјајно комбинује оригинална документа и сведочења учесника догађаја. Главни јунак књиге је четник са Мотајице Вељко Врачевић, а главни сведок је његова сестра Нада, којој је Господ подарио дуг живот. Она је сачувала братовљев ратни дневник, с тим што се рат на Мотајици није завршио на "Дан победе", 9. маја 1945. Није се, у ствари, завршио на многим српским планинама, али послератна, социјалистичка, историографија, је то скривала, јер се није уклапало у њену пропаганду: Да је народ дочекао народ као ослободиоце. Напротив, српски народ је пружао жесток отпор, али се и данас мало ко лаћа пера да то опише.

Малетићева књига руши и пропаганду социјалистичке Југославије да су преко Дрине били партизани. Нису, Мотајица је далеко од Дрине, налази се у троуглу који граде реке Врбас и Сава. И на свим планинама, од Мотајице до бугарске границе, до последње фазе рата доминирали су четници. Нама, који се бавимо Другом светскоим ратом, то је одавно познато, али, ипак, морамо понављати у свакој прилици, јер службена историографија, макар у Србији, ни данас није прешла преко овог степеника. Књига Верољуба Малетића корисна је и по том питању, нарочито када описује последњу сарадњу, а боље рећи - "сарадњу", четника и партизана, крајем 1942. године. Наводници су потребни јер је партизанска Прва пролетерска дивизија наступила неискрено приликом договореног напада на усташе, користећи прилику да зароби и насилно мобилише део четника са ових простора.

Све у свему, као и обично у Малетићевим књигама, читалац ће наћи доста вредних података.

(Из рецензије Милослава Самарџића)

68-ми КОНГРЕС О.С.Ч. „РАВНА ГОРА“ одржан 19. јуна у просторијама Ц.Ш.О. Свети Сава у Мерилвилу, Индиана

The 68th CONGRESS of the O.S.C. “RAVNA GORA” was held on June 19th on the property of Church-School Parish St. Sava in Merrillville, Indiana

Делегација 68-ог Конгреса О.С.Ч. „Равна Гора“ / Delegation of the 68th Congress of the O.S.C. “Ravna Gora”

Поново изабрани председник О.С.Ч. Р.Г.
Драган Селаковић /
Re-elected President of the O.S.C. R.G.
Dragan Selaković

Председник Конгреса и бивши председник О.С.Ч. Р.Г.
Душан Мандић /
Congress President and former President of the O.S.C. R.G.
Dušan Mandić

Наставак у следећем броју „СРПСКИХ НОВИНА“ / To be continued in the next edition of “SRPSKE NOVINE”

ДРАЖИН ДАН

У суботу 17. јула обележава се 75-та годишница од срамног убиства Вожда Трећег Српског Устанка ђенерала Драгољуба Драже Михаиловића од стране југословенских комуниста. Парастос ће се одржати у мемориалном парку код манастира Свети Сава у Либертвил, Илиноис С.А.Д. у **11:30 пре подне**.

Беседа Светог владике Николаја Велимировића о Чичи:

„Дража Михаиловић био је легендарна личност и за време свога живота, но његова мученичка смрт створила је око његовог имена ореол светог ратника. С временом тај ће ореол бивати све светлије, а име Дражино све славније. А који се зову Дражини, нека подражавају Дражу. Бог да му дарује вечни живот у сјају Небеске Србије! Амин, Боже дај! Слава му“!

Сетимо се на Чичу 17. јула и упалимо воштанице за њега. Слава му и хвала!

DRAŽA DAY

Saturday July 17th will mark the 75th anniversary of the shameful murder of the Leader of the Third Serbian Uprising General Dragoljub Draža Mihailović at the hands of Yugoslav Communists. A parastos will be held in the memorial park at Saint Sava Monastery in Libertyville, Illinois U.S.A., at **11:30 A.M.**

The words of Saint Bishop Nikolai Velimirović about Čiča:

„Draža Mihailović was a legendary personality during his lifetime, but his martyrdom in death created around his name the halo of a holy warrior. Over time, this halo will become brighter, and the name of Draža will become more and more famous. And they who are called Draža's, let them mimic Draža. God to give him eternal life in the glory of Heavenly Serbia! Amen, God giveth! Glory to him“!

Let us remember Čiča on July 17th and light a candle for him. Glory to him and thanks!

У СЕЋАЊЕ НА ДРАГИШУ И ИВАНКУ / IN MEMORY OF DRAGIŠA AND IVANKA

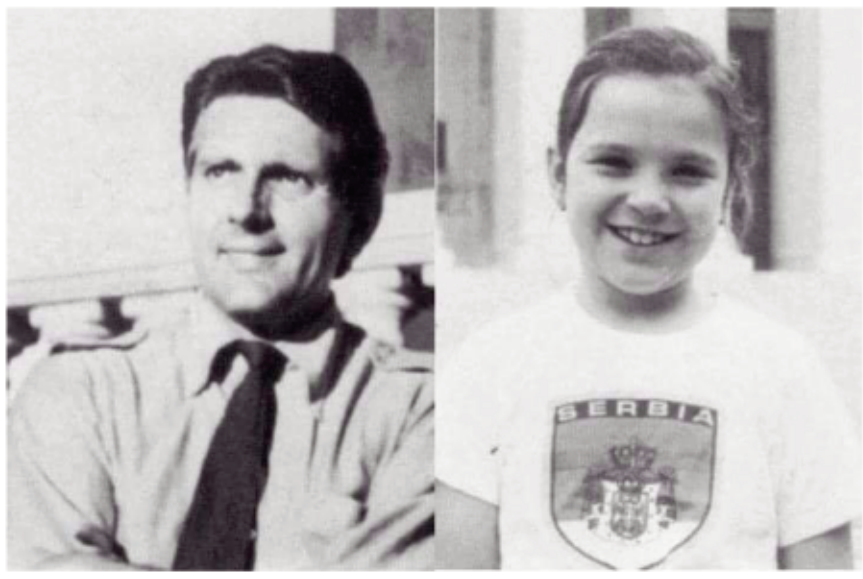

Драгиша Кашиковић / Dragiša Kašiković

Иванка Милошевић / Ivanka Milošević

Деветнаестог јуна обележава се 44-та годишњица свирепог убиства члана Извршног одбора СНО у Америци и уредника листа "Слобода" Драгише Кашиковића, и невине девојчице од девет година Иванке Милошевић, од стране Титових комуниста. Слава Драгиши и Иванки и вечнаја памјат.

June 19th marks the 44th anniversary of the brutal murder of "SLOBODA" Editor and S.N.D. of America Executive Board member Dragiša Kašiković, and an innocent little girl of age 9 Ivanka Milošević, at the hands of Tito's communists. Glory to Dragiša and Ivanka and memory eternal.

Ђенерал Дража и СНО награда од $100,000

Седамнаестог јула навршиће се 75. година од мучког убиства нашег вожда ђенерала Драгољуба Драже Михаиловића. У жељи да се пронађе гроб првог герилца Европе, Српска народна одбрана у Америци је 21. марта 2009. године објавила свој први оглас и понудила награду од $100,000 долара за информацију о месту злочина. Нажалост, те информације и после дванаест година још увек нема. Мишљења смо да ово не може ићи у недоглед и зато апелујемо на појединце, а и државне институције, да до 17. јула ове године обелодане место злочина. Ако се то не деси, награда Српске народне одбране се повлачи.

Да подсетимо: Српска народна одбрана у Америци стала је уз ђенерала Дражу од самог почетка устанка у окупираној Отаџбини, за време рата краљевској војци под његовом командом је помагала, борила се за поштено суђење њему и свим припадницима покрета под његовим вођством, а после рата његовим борцима и онима из заробљеничких логора помагала је да дођу у Америку. Од првог дана Трећег устанка, до данашњег дана, и за убудуће – **за СНО у Америци ђенерал Дража Михаиловић је оличење части, храбрости и непристајања на ропство по било ком основу и било ком непријатељу. Великан своје врсте!**

General Draža and the SND reward of $100,000

July 17th will mark the 75th anniversary of the brutal murder of our leader General Dragoljub Draža Mihailović. In their wish to locate the grave of Europe's first guerrilla leader, the Serbian National Defense of America announced their first notice on March 21, 2009 offering a $100,000 dollar reward for information leading to the place of the crime. Unfortunately, after twelve years, that information has yet to be disclosed. In our opinion, this offer can not go on indefinately, there fore we appeal to individuals and to (Serbian) government institutions to reveal the place of the crime by July 17th of this year. If they do not comply, the Serbian National Defense will withdraw it's offer.

As a reminder,the Serbian National Defense of America stood along side General Draža Mihailović from the very beginning of the uprising in the Homeland. They supported the King's Army of which he was in command of, fought for a fair trial for him and for all combatants under his command, and helped all his combatants and prisoners of war come to America after the war. From the first day of the Third Serbian Uprising to present and in the future – **For the SND in America General Draža Mihailović is the personification of honor, courage and non-compliance to any form of tyranny or any kind of enemy. A giant of his own kind!**

Аустралија

Парастос Драгиши и Иванки

У канцеларији СНО у Чикагу, 19. јуна 1977, агент југословенске Удбе убио је Драгишу и Иванку са "кривицом" што су били православни Срби

У суботу, 19. јуна, Организација српских четника "Равна Гора" у Аустралији и Српски четници Аустралије обележили су годишњицу мученичког страдања Драгише Кашиковића и његове пољерке Иванке. Њих је 19. јуна 1977. године, у канцеларији Српске народне одбране у Америци, у Чикагу, искасапио агент југословенске УДБЕ, са "кривицом" што су били православни Срби.

Ујутру је служена заупокојна литургија, а о вечерњој служби у Храму су се сабрали чланови Организације српских четника "Равна Гора" и Српски четници Аустралије, који су уприличили парастос овим српским мученицима.

Након парастоса, који су служили протојереј-ставрофор Ненад Ђурашиновић и отац Немања Мрђеновић, у сали су четници приредили послужење за помен душе свим страдалницима од безбожних идеологија.

Александар Узелац

Протојереј-ставрофор Ненад Ђурашиновић и отац Немања Мрђеновић служе парастос Драгиши Кашиковић и Иванки Милошевић

ОСЧ "Равна Гора" у Аустралији

Позив младим Србима

Да бисмо опстали као народ и сачували нашу српску и четничку историју и традицију, српску омладину морамо подучавати и усмеравати на прави начин

Чланови ОСЧ "Равна Гора" - Месни одбор Сиднеј

На дан Светог Јована Владимира, Организација Српских Четника „Равна Гора“, Месни Одбор за Сиднеј одржала је састанак у дому Српске народне одбране у Аустралији.

Главна тема била је недостатак чланова млађе генерације, које је потребно масовно укључити у српске националне организације, не само у Аустралији, већ и широм света. Јер, на млађима свет остаје! Због овога ће Организација покушати да укључи младе, да се придруже и да воде Организацију српских четника „Равна Гора“.

Следећег месеца, 17. јула, као и сваке године, Организација српских четника „Равна Гора“ присуствоваће годишњем парастосу нашем бесмртном ђенералу Драгољубу „Дражи“ Михаиловићу. Организација позива млађе да нам се придруже у молитвеном сећању на нашег бесмртног Чичу.

Да бисмо опстали као народ и сачували нашу српску и четничку историју и традицију, српску омладину морамо подучавати и усмеравати на прави начин. Кроз ове и сличне активности, наша организација се нада да ће бити успешна у вођењу млађих Срба у Аустралији, на начин на који су то радили наши часни преци, када је наша организација формирана у Чикагу, пре више од 70 година.

Равна Гора победити мора!

Александар Узелац

“Chetniks” by Jozo Tomasevich (2)

A textbook on manipulation

Tomašević and his reviewers did not use the most important German wartime documents, but that tale served a purpose along with variety of tricks

By Miloslav SAMARDZIC

Another test would be to question whether Tomašević enumerated and described the German operations against the Chetniks during 1941-1944. They numbered 34, he does not. He mentions them in passing, whilst one of those he states though planned was not carried out: Operation ‘Tojfel’ against the Chetniks on mount Ozren near Doboj in April 1943. But according to actual reports from German Wehrmacht Supreme Command in the southeast, the losses were: on the Chetnik side, 158 killed and 148 captured and the other side German and Croat losses were 38 dead, 64 wounded and 20 missing.

Does he describe major military operations by the Chetniks against the Germans? No he does not, even though there are countless German reports regarding these operations. The following four German reports were sent within a half-hour of each other on the 5th October 1943.

’09, 40: radio reports from 3rd Battalion of the 370th Grenadier regiment: Assistance! From 04.00hrs under attack from heavy weapons’. The attack intensified at 07.00 hrs. ‘Northeast Visegrad Chetniks advancing. Please auxiliary troops from Rogatice. Air support please’.

10.00: The main command in Croatia announces: 2nd Mountain Brigade reports Visegrad encircled. The northeast part of the city occupied by enemy. Help required in heavy battles. The 6th mountain regiment requires aerial reconnaissance. Militia fled, residents following. Armed reinforcements needed.

10.05: 3rd Battalion of the 370th Grenadier Regiment reports: Pressure from the east so powerful that Croatian irregular soldiers and gendarmes fleeing. Please urgent help from the air.

10.10: Divisional command of the 3rd Battalion to the 370th Grenadier Regiment advises over the radio; “assistance sought from the Luftwaffe, but currently the weather is bad. Croatian forces will today enter Višegrad.”

The Partisans did not take part in offensive operations against the Germans; they systematically hid from them and attacked the Chetniks. Because the Partisans war aim was the struggle for power.

Does Tomašević describe and list the urban settlements that Chetniks liberated from the Germans, 32 in all? No he does not. By contrast the Partisans did not liberate one urban settlement from the Germans, until the arrival of the Red Army.

Does Tomašević describe the actions of saboteur groups, the largest of which was codenamed Group ”Gordon”? No. According to the German anti-saboteur formation ‘Vinek’ saboteur group ‘Gordon’ performed 1.499 acts of sabotage and diversion, mostly on the railways, particularly during the North Africa campaign against Hitler’s Field Marshal Rommel. The most important German supply line went through Serbia, these acts of sabotage occurred at a vital time and are probably a record for the entire Second World War. Whilst performing these actions 35 Chetniks were killed, the Germans captured and executed 396 commandos and saboteurs of Group ‘Gordon‘, while another 207 of them were sent to concentration camps and a further 50 imprisoned.

Does Tomašević describe the highest level German visit to the occupied Kingdom of Yugoslavia since Hitler’s stay in Maribor in 1941? No, because Heinrich Himmler’s attendance at Kraljevo in October 1942 was to oversee a German operation against the Chetniks.

Does he describe major military operations by the Chetniks against the Germans? No he does not, even though there are countless German reports regarding these operations

Does he cite that the largest camp on the territory of Serbia was officially named by the Germans: ”DM camp Dedinje” in respect of Draza Mihailovic’s initials, because in the camp, which the communists renamed ”Banjica Camp’, were mostly of his comrades, including his wife and two children.

Does he cite the countless reports of executions of ”DM hostages” killed? No he does not. They were killed in reprisal for each German solder killed in conflict according to the proportion of one hundred Serbs for each German soldier. Throughout the whole book he only mentions the shooting of 250 ” DM” captives on 25 December 1942, tacitly implying this shooting was an exception.

However, tens of thousands of Serbian hostages were executed.

In one incident alone on September 10th 1943, the German commander of Serbia, General Felber, ordered the execution of 500 Serbian “DM” hostages, in reprisal for the shooting of 10 German soldiers by the Chetniks at Jajinci near Belgrade.

The following is Felber’s command for September 17th 1943:

“As a reprisal for an attack on a truck near Bajina Basta, where they killed four and wounded four customs officers, shoot 300 DM supporters”.

Also due to an attack on SS guards in Gojna Gora by Chetniks, where they killed four SS men and one officer, Felber ordered the execution of 10 “DM” captives.

Following an attack on vehicle near Sevojno, in which a German security officer was wounded, in reprisal 25 “DM” captives were executed.

In a battle at Vrnjacka Banja, Chetniks killed eight German soldiers, the Germans in reprisal on October 1st, 1943 in Jajinci shot 400 ”DM” hostages. On the same day, in Cacak and Jajinci a further 285 Serbs were executed and in Nis 35 executed, in total 720 Serbs were executed in just one day! On the 4th of October in Sabac another 150 supporters of Draza Mihailovic were executed, as well as many other executions.

Finally, did Tomašević quote from major German intelligence reports? No he did not.

For example, these are excerpts from a report by head of German intelligence service for Eastern Europe, General Reinhard Gehlen, on the 9th February 1943:

“Among the various insurrectionist movements that are increasingly troubling in the territory of the former Yugoslav state, the movement of Draza Mihailovic stands in first place when it comes to leadership, weapons, organization and activities … The DM movement is an organisation constituted and based on the fanatical will of every individual … Great knowledge of the terrain by fighters and the positive attitude of the majority of the Serbian people are utilized by the movement … Within the movement D. M. there are also organized armed military units that constitute the `Yugoslav Home Army. Currently it has about 150,000 people in the whole territory of Yugoslavia. ”

Does he cite that the largest camp on the territory of Serbia was officially named by the Germans: ”DM camp Dedinje” in respect of Draza Mihailovic’s initials, because in the camp, which the communists re-named ” Banjica Camp’, were mostly of his comrades, including his wife and two children

All this is enough to conclude that Tomašević and his reviewers did not use the most important German wartime documents, but the story served along with a variety of other tricks for. For example, when describing the uprising in Serbia in 1941, they turned their attention as to why the uprising broke out. Although there are numerous Wehrmacht military reports, Tomašević cites mostly civilian reports, and those of politicians. For example, Felix Benzler, representative of the Ministry of Foreign Affairs of the Third Reich in Serbia, in August 1941, used the term ‘communist uprising’ ‘and’ ‘communist movement’. Further he reports on the 12th of September: ” Under the influence of a communist led protest in support of Russia, some individual Chetnik groups also took part in the protest against German occupation troops, although so far there has been no actual fighting”. However, the communists supposed nationalist show of support was a camouflage for their support of communist aims and those of the Soviet communists.

Following this there seemed to be uprisings from every quarter: on July 4th 1941 Stalin directed communists to begin the fight against the Germans in order to relieve the pressure on the Soviet Union, which they duly obeyed. By contrast, the British government during August in several radio broadcasts repeatedly advised

Jozo Tomasevich 1986

occupied nations not to rise up in insurrection, because they ” could only result in severe reprisals with the loss of our key people ”. BBC Radio London transmitted a statement by the President of the Yugoslav government: General Dusan Simovic, who threatened to sanction the leaders of any pre-mature uprising. (Such as happened after World War I when the only surviving leader of the Topličko 1917 uprising was placed under investigation). This “coincided with this Mihailovich’s viewpoint”, and so on.

Thus in a 20 page explanation of the causes of the uprising, and continued throughout the course of Tomašević’s book, he fails to describe any event accurately. Almost everything is subordinated to the question of ‘why’ events occurred, while the more important question of ‘what’ actually happened is glossed over, with passing comments in sentences such as: ”Some Chetnik detachments indeed, later that same month, began to fight against the Germans on their own or associated with the Partisans”.

Does Tomašević describe the actions of saboteur groups, the largest of which was codenamed Group ”Gordon”? No. According to the German anti-saboteur formation ‘Vinek’ saboteur group ‘Gordon’ performed 1.499 acts of sabotage and diversion, mostly on the railways, particularly during the North Africa campaign against Hitler’s Field Marshal Rommel

Seemingly, with the use of manipulated evidence the story is logical.

However, Benzler as a politician was not versed in the events on the ground, and to some extent neither was the commander of German troops in Serbia, General Dankelman, for which he was dismissed. They succumbed under the influence of Ser-

Major Dragoslav Racic (in the middle) is touring the Cer Corps.
It was one of the strongest units of General Mihailovic

bian Germanophiles, who led them to believe falsely that the rebellion was a communist uprising. Seemingly, in the beginning their false assumption was somewhat justified, because on July 7th 1941, the Communists killed the two Serbian gendarmes, not with the intention of starting an anti-German uprising, but rather a communist political revolution. Colonel Draza Mihailovic was covertly connected to the Serbian gendarmerie, the strongest domestic armed formation on the territory of occupied Serbia, with a plan for the gendarmerie to take a major role in the destruction of the Communists. The gendarmerie had freedom of movement in relation to the occupiers, who saw them as a legitimate law enforcement unit. Even before the war they had fought against Communist Party terrorists. However, the Germanophiles learnt of the plan and that gendarmerie commander, Colonel Jovan Trišića was going to Ravna Gora (territory under Milhailovich's command) and asked the Germans to deprive the gendarmerie of weapons and ammunition, and then disband them. With the implication, that a greater threat came from the "English mercenaries" the Chetniks. During August and September 1941, the Communists suddenly occupied a relatively large area of territory and began killing civilians, who they falsely accused as 'enemies of the people'. Mihailovic, did not have enough military strength to deal with the Communists, because at his heels were the Germans and domestic Germanophiles. So he moved on to plan B: trying to put the Communists under his command, delaying their destruction, as was his legal obligation, for that he had to wait for an opportune moment (among other things, Tomašević and his reviewers did not put events in a legal perspective). The attempt succeeded only partially, in particular by creating common courts, because otherwise the Communists condemned to death all the wealthier citizens, in order to confiscate their property. Besides, the population and the army were not as keen as the gendarmerie to fight against the communists, but there was an overwhelming willingness to fight the traditional enemy: the Germans. If Mihailovich had just observed events, allowed greater collaboration with the communists and let them gain importance, it would have given them the ability to 'take power and begin to kill'.

Does Tomašević describe the highest level German visit to the occupied Kingdom of Yugoslavia since Hitler's stay in Maribor in 1941? No, because Heinrich Himmler's attendance at Kraljevo in October 1942 was to oversee a German operation against the Chetniks

Tomašević's convoluted story was further mixed up under the missguidance of German documents. On 12th September 1944, when the uninformed Benzler reported that there had been no fighting between the Chetniks and the Wehrmacht, the commander of the southeast, Field Marshal List, correctly reported that so far the rebels had 'incorrectly been called communists', they were in fact the forces of Milhailovich`s .

General Staff Major Jaris from the Southeast Command, on September 18th 1941 wrote that the uprising is "under the leadership of former Yugoslav officers". General Frederick Turner, German Chief of Staff Serbia, September 21st, described the uprising by " Mihailovich bandits". General Franz Böhme, who replaced Dankelman as military commander in Serbia, reported on the 25th September 1941 on the uprising: "the management is in the hands of Serbian officers and soldiers and seems to have enough command personnel ".

The story in the aforementioned Benzler's report of 12th September is further unraveled by the chronology of events, according to German military documents:

– 31st August 1941 Chetniks liberated the town of Loznica (8 Chetniks were killed and 10 wounded, while the German losses were 12 killed and 93 captured; it was the first liberated town in occupied Europe).

– 1st September Chetniks liberated the town of Bogatić (25 killed and more wounded, Germans losses one dead, eight injured).

– 4th September Chetniks liberated the town of Krupanj. Losses: Chetniks three dead, three dead partisans (the partisans accounted for 20 percent of the insurgent forces in the attack), Germans 9 dead, 30 wounded and 130 captured.

– 6th September Chetniks liberated the town of Banja Koviljaca. Losses: Chetniks 41 dead, Germans 9 dead, 24 wounded and 51 taken prisoner, the Ustasha – unknown losses.

When at the end of September German reinforcements began to arrive, the primary units facing them were Chetniks, whilst the Communists remained deep in the background, within the center of Uzice forming 'people's government bodies'. In November the Chetniks held back these reinforcements at Kadinjaca for a month, if they had reached the city of Uzice the communist defense would have been broken in only two hours.

The price for the premature uprising was enormous. According to a report by General Bader, the Germans from 1st September 1941 to the 12th February 1942 during punishment excursions executed 20,149 Serbs in retaliation. The quota of killing 100 Serbs for each German soldier killed was not fulfilled, so Bader ordered the execution of a further 3,484 Serbian civilians.

After this experience, people saw through the communists and until the end of the war they did not have a stronghold in Serbia, but took over in the wake of Soviet tanks.

The inaccurate manner in which Tomašević describes the uprising in Serbia in 1941, Tomašević extends to all wartime events, namely he uses uninformed and unimportant documents that fit in with his bias that is supportive of the partisans and falsely accuses Milhailovich's Chetniks. Supposed agreements with the Chetniks were German invention as part of their psychological warfare, and of course there is no documented evidence let alone any signatures on documents, but Tomašević treats this invention as real. Agreements with NDH (Independent State of Croatia) prohibiting removal of Serbs to concentration camps are labeled as collaboration with the Ustasha, even though there are no recorded instances of Chetniks fighting alongside the Ustasha against the partisans. By contrast there are several German documents recording the partisans and Ustasha collaborating against the Chetniks. The efforts by the Italians to stop the terrible genocide by Croatian forces against Serbs and Jews, is also labeled as collaboration with the Chetniks. Tomašević throws every possible false accusation of collaboration against Milhailovich's legitimate army.

The biased and misleading use of incorrect documents by Tomašević could be described at best as professional misconduct. However, his reference to the genocide of unseen proportions perpetrated by the Croatian Nazi state, as merely: " brutal anti-Serb Ustasha measures ", is morally corrupt. Even Hitler's special envoy to the Balkans, Dr. Hermann Neubacher, wrote that this genocide "is one of the cruelest actions of the mass murder in world history", assessing the number of slaughtered at 750,000. The extent and brutality of the genocide is witnessed by the fact that the German generals sought to abolish Croatian Nazi state, but Hitler did not allow this whilst the Italians, who were horrified by the slaughter, occupied half of the territory.

Translated
by Mane Popovich

Constantin Fotich: The war we lost (12)

The King's visit

Mr. Roosevelt then promised that the Allies would fulfill their obligations toward the Chetniks by sending them muchneeded supplies

On June 24 King Peter arrived in Washington by train from Hot Springs and was greeted by an official reception party headed by the Secretary of State, Mr. Cordell Hull, who immediately escorted the King to the White House. The President, surrounded by members of the cabinet and the Supreme Court, and by military and naval dignitaries, received the King on the south lawn of the White House. Mr. Roosevelt greeted the King in a most affectionate and paternal manner, with almost none of the ceremony usually observed at a meeting of the heads of two states. The King was obviously pleased with Mr. Roosevelt's affable manner. It must have been the happiest event in the King's life since his ascension to the throne, to be welcomed in such a familiar manner by the President of the United States of America, for whom every Serb had a feeling of devotion and confidence.

A pleasant atmosphere was even more evident the same evening, at the state dinner which the President gave in honor of the King. Mr. Roosevelt was in a jovial mood, poking jokes at his guests in a most informal manner. Setting aside the protocolar "Your Majesty," the President addressed the King as "Peter," obviously delighting the young monarch. Before the dinner ended, the President proposed a toast to the young King and to the peoples of Yugoslavia. Instead of making a speech prepared in advance, as was the custom on such occasions, the President spoke extemporaneously, extolling the attitude of Yugoslavia and her determination to resist the Axis, and ending his toast by paying a sincere tribute to General Mihailovich, whose heroic fighters were resisting the Nazis under conditions of unbelievable hardship and sacrifice. Mr. Roosevelt then promised that the Allies would fulfill their obligations toward the Chetniks by sending them much needed supplies.

After dinner the King moved from group to group talking to several statesmen and military leaders, and, when the party broke up, the King and the Foreign Minister remained at the White House as overnight guests. They stayed with the President until 1:00 A.M., when they were joined by Prime Minister Churchill, who also was staying at the White House. Mr. Churchill was worried about the grave news from North Africa, where Marshal Rommel was advancing almost unopposed toward Alexandria, and where Tobruk had just fallen to the Nazis. The Prime Minister made no effort to conceal his concern about the military situation, but the President persisted in being optimistic.

In his conversation with the King and with Dr. Ninchich the President showed absolute conviction regarding the final outcome of the war. For him, in spite of temporary military defeats—and he allowed for the possibility of even more serious setbacks—the complete final victory of the Allies was certain. The military potential of the United States had not yet been fully developed, the President said, and when American war production came into full swing there would be no army which could resist the might of the Allies.

The President repeated the promise he had made to the King at dinner, to send assistance to General Mihailovich without delay, which was an overdue obligation. He asked the King to discuss with the appropriate American services, especially with General Donovan and his office, the technical aspects of sending supplies and establishing closer liaison between Mihailovich and the Allies. Mr. Roosevelt assured the King that he would then give his personal attention to these problems, and would be of every possible assistance. He also suggested that the Foreign Minister take up with the Secretary of State the signing of a Lend-Lease agreement for Yugoslavia, whereby shipment of supplies to the Mihailovich guerillas would be assured. The Foreign Minister actually signed the Lend-Lease agreement on July.

The King's visit in Washington, which lasted several days, was highlighted by a reception in Congress, where the King addressed both the Senate and the House of Representatives, and where he was given a rousing welcome. His youthful appearance and his unpretentious and simple approach were greeted everywhere with warm sympathy. He was looked upon as a symbol of the resistance of a nation fighting, regardless of sacrifice, for her liberation and thus making her contribution to the common war effort. Mihailovich was always associated with the King in manifestations of sympathy, which the King treated as being directed at the peoples of Yugoslavia and at their great war leader, General Drazha Mihailovich, rather than at him personally.

King Peter had numerous meetings with the members of the American government, as well as with political and military leaders, and with everyone he found a most friendly reception and a great interest in Yugoslavia's war situation and in her future. He paid a visit to the American Red Cross and discussed with its director, Mr. Norman Davis, and his associates, the organization of aid on a larger scale to Yugoslav prisoners-of-war in Germany and Italy.

Goebbels tried to offset this effect by renewed attacks on the President, on the United States, and on the King, whom they accused of selling himself to the capitalists

From Washington the King went to Detroit and Buffalo, where he visited several war factories. He was particularly impressed by the cordial reception extended to him in those immense plants, where many Americans of Yugoslav descent were employed. In the great Ford plant at Willow Run, in the middle of the main production hall, a dramatization of Yugoslavia's war effort was arranged by the OWI with the assistance of many Yugoslav workers. This performance and several other functions during the King's visit were relayed by radio, through special arrangements made by the OWI, to the people of Yugoslavia. Thus, the people were directly informed of the sympathy of the United States for their country and their King. The reaction of the Nazi radio and press was the best indication of the moral effect which those demonstrations had on the people inside Yugoslavia. Goebbels tried to offset this effect by renewed attacks on the President, on the United States, and on the King, whom they accused of selling himself to the capitalists.

During his stay in Washington and New York the King met General Donovan and the representatives of his service on several occasions, and discussed with them the questions of assistance to Mihailovich and of direct communication between the government-in-exile and Mihailovich without using British channels as had heretofore been done. The President had already given his approval in principle to this scheme as well as to a plan for bringing Yugoslav airmen then in the Middle East to the United States for training in the use of modern aircraft. After the completion of training, it was planned to use these men to fly planes which were to carry supplies and men to be parachuted into the Serbian mountains.

After a short visit in Canada, where the government and people of the Dominion gave him a reception as friendly as that he had received in the United States, the King flew to Smyrna, Tennessee, where a group of Yugoslav airmen were already being trained in the use of modern aircraft.

From Nashville the King returned to Washington to pay a farewell visit to the President, and submitted to him a memorandum stating the main points he had discussed with American government officials. They were:

a) establishment, with the help of American services, of direct communication between the government-in-exile and General Mihailovch;

b) determination of the nature and amount of material to be supplied to Mihailovich;

c) training of Yugoslav airmen to be brought

from the Middle East, for active participation in Allied operations.

After reading the memorandum the President declared that he was in full agreement as to the importance of these questions.

The King also gave the President another memorandum, containing new information about the atrocities committed by the occupiers of Yugoslavia and by the Ustashis. The President was particularly shocked at the details of Ustashi massacres of the defenseless Serbian population in the Independent State of Croatia, and said that just that morning, July 24, he had been told of Croat complaints that the American press and radio were scarcely reporting Croat resistance to the enemy, while a great deal of attention was being given to Serb resistance. At this point I remarked that the Independent State of Croatia had declared war on the United States. The President raised his hands in surprise and said that he had almost forgotten about that. He had, he said, given instructions to Mr. Elmer Davis always to describe guerilla activities in Yugoslavia as "Yugoslav"— a label which would cover all those who were resisting. At the end of the war, continued the President, "we will see that everyone is rewarded according to his merits."

Mr. Roosevelt promised the King that he would take up with the Secretary of State the matter of how best to make it known to the Germans, Hungarians, and Ustashi Croats that their crimes would not go unpunished. He would try especially to impress "this man Pavelich." The King expressed his gratitude to the President, but I ventured to express the opinion that a criminal of Pavelich's type would hardly be moved even by the intervention of the United States of America.

The President bade farewell to the King in an extremely affectionate manner, assuring him of his unalterable and sincere friendship and his interest in the future of Yugoslavia and in the King personally.

After the King's departure, the White House issued a statement on July 14 concerning the discussions between the President and the King, saying, in part:

We are in complete accord on the fundamental principle that all the resources of the two nations should be devoted to the vigorous prosecution of the war. Just as the fine achievements of General Mihailovich and his daring men furnish an example of spontaneous and unselfish will to victory, our common effort shall seek every means to defeat the enemies of all free nations. . . .

Accordingly, the Foreign Minister of Yugoslavia and the Secretary of State have today signed, on behalf of their governments, an agreement on the principles applying to mutual aid in the prosecution of the war, pledging their material and spiritual resources to a common victory of the United Nations.

During World War II, Fotich was ambassador of the Kingdom of Yugoslavia to America
THE END